

fremmede magter eller særlige hensyn til disse i øvrigt gør det betænkeligt at meddele udskrift som foran anført. Udskrift kan endvidere nægtes, hvis det må frygtes, at udskriften vil blive benyttet på retsstridig måde, herunder hvis der er konkret begrundet frygt for repressalier mod sagens vidner mv. Er akterne tilbageleveret til anklagemyndigheden, afgøres spørgsmålet om aktindsigt i første omfang af anklagemyndigheden efter principperne i § 41.

3.1.5. Bestemmelsen i retsplejelovens § 169 om vidneudelukkelse blev med den nuværende formulering indsat ved lov nr. 149 af 21. april 1965. Efter § 169, stk. 1, må tjenestemænd eller andre, der handler i offentligt eller dermed ligestillet hverv, ikke uden samtykke af vedkommende myndighed afkræves vidneforklaring om forhold, med hensyn til hvilke der i det offentlige interesse påhviler dem en tavshedspligt. For medlemmer af Folketinget kræves samtykke af tingets formand og vedkommende minister. Bestemmelsen finder også anvendelse, hvor tavshedspligten i første omgang er begrundet i hensynet til private, men hvor det offentlige har en særlig interesse i, at private frit kan henvende sig med oplysninger uden at behøve at frygte, at tavshedspligten vil blive brudt. Der henvises til Folketingstidende 1964-65, tillæg A, sp. 318-319 og betænkning nr. 316/1962, s. 101.

Efter § 169, stk. 2, kan retten, hvis samtykke nægtes, og forklaringen findes at være af afgørende betydning for sagens udfald, pålægge vedkommende myndighed over for retten at redegøre for grundene til nægtelsen. Finder retten herefter, at hensynet til hemmeligholdelse bør vige for hensynet til sagens oplysning, kan retten bestemme, at vidneforklaring skal afgives. Dette gælder dog ikke, hvis nægtelsen er begrundet med hensynet til statens sikkerhed eller dens forhold til fremmede magter. I denne situation kan retten alene vurdere, om nægtelsen rent faktisk er begrundet i de anførte hensyn. Retten kan derimod ikke bestemme, at hensynet til hemmeligholdelse skal vige for hensynet til sagens oplysning. Sagens parter har ikke krav på at blive bekendt med den afgivne redegørelse, jf. betænkning nr. 316/1962, s. 101.

3.2. Fremmed ret

3.2.1. Sverige

På efterforskningsstadiet har en mistænkt og dennes forsvarer som hovedregel krav på løbende indsigt i de oplysninger, som politiet er i besiddelse af. En mistænkt og dennes forsvarer har dog alene krav på indsigt i det omfang, dette kan ske uden at skade politiets efterforskning. Det antages, at den mistænkte og dennes forsvarer under efterforskningen kan nægtes

indsigt i bl.a. oplysninger, som kan afsløre identiteten på meddelere og kilder.

Med hensyn til de oplysninger, som politiet får eller skaffer sig, inden der indledes efterforskning i en sag, gælder der ikke nogen notatpligt ("dokumentation") efter den svenske rättegångsbalken svarende til bestemmelsen i § 744 i den danske retsplejelov. Først på det tidspunkt, hvor der indledes en efterforskning, skal oplysninger vedrørende sagen noteres. Det skal i den forbindelse bemærkes, at politi og anklagemyndighed er to adskilte myndigheder i Sverige. Oplysninger fra meddelere eller kilder, der er fremkommet i en tidligere fase, kommer derfor ikke altid med i det såkaldte "förundersökningsprotokollet", som dokumenterer efterforskningen, og som udarbejdes af politiet til brug for anklagemyndighedens afgørelse af, om der skal rejses tiltale. Dermed kan meddelere eller kilder forblive anonyme. Dette gælder dog som udgangspunkt ikke i tilfælde, hvor efterforskningen netop indledes på grundlag af et "tip" fra en meddeler eller kilde. I sådanne tilfælde betragtes meddeleren eller kilden som en anmelder, hvis navn skal fremgå af dokumenterne i sagen. En anmelder behøver imidlertid ikke at opgive sit navn og kan dermed vælge selv at skjule sin identitet. I tilfælde, hvor politiet kender identiteten på anmelderen eller meddeleren, skal navnet imidlertid fremgå af "förundersökningsprotokollet", når efterforskningen indledes på baggrund af den pågældendes oplysninger. Anmelderen eller meddeleren kan i denne situation ikke være anonyme.

Når der rejses tiltale i en sag, skal den sigtede og dennes forsvarer som udgangspunkt have indsigt i samtlige oplysninger fra efterforskningen. Dette gælder dog alene de oplysninger, som anklagemyndigheden har fremlagt for retten som grundlag for tiltalen. Oplysninger, som ikke vedkommer tiltalen, skal ikke fremlægges for retten. Den sigtede eller dennes forsvarer har ikke ubetinget krav på indsigt i oplysninger i den af politiet udarbejdede "förundersökningsprotokollet", der ikke har ført til, at tiltale er rejst, og som dermed ikke er fremlagt i retten.

3.2.2. Norge

3.2.2.1. Mistænktes indsigt under efterforskningen er reguleret i den norske straffeprocesslovs § 242. Efter denne bestemmelse har den mistænkte og dennes forsvarer som udgangspunkt krav på indsigt i sagens dokumenter – det vil sige dokumenter, som indeholder oplysninger og beviser om selve sagsforholdet i vid forstand, og dokumenter af betydning for sagen.

Efter § 242, 1. led, 1. pkt., kan indsigt nægtes, hvis indsigt ikke kan ske uden skade på eller fare for efter-